

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Alle landets kommuner

Deres ref

Vår ref

Dato

19/4035-

19. november 2019

Til alle nye kommunestyrerepresentanter

Gratulerer med nye verv!

Å være lokalpolitiker er et svært viktig og meningsfylt verv. Kommunene har ansvar for oppgaver som betyr svært mye for våre liv. En av de viktigste oppgavene er å sikre gode og trygge tjenester til våre eldre og pleietrengende.

Vi blir flere eldre i årene som kommer og gjennomsnittlig levealder både for kvinner og menn er nå på over 80 år. De aller fleste eldre klarer seg selv. De er ressurser som kan bidra i frivillig arbeid og til hjelp i familien om det tilrettelegges for det. De fleste trenger ingen bistand fra kommunen. Men i årene som kommer blir vi flere eldre som uansett vil medføre økt behov for gode omsorgstjenester. Det tar tid å bygge sykehjem og omsorgsboliger, i gjennomsnitt 4-5 år. Derfor er det viktig at dere som lokalpolitikere starter arbeidet med forberedelser og planlegging allerede nå. Jeg vil oppfordre dere til å ta opp spørsmålet om kapasitet og planer i eldreomsorgen i forbindelse med at dere lager en plan for gjennomføringen av Leve hele livet i kommunen deres. La det også bli en plan for hvordan dere skal sikre nok kapasitet på institusjonssiden.

Leve hele livet

Kvalitetsreformen Leve hele livet (2019–2023) skal bidra til at eldre skal få bestemme mer over eget liv. Det er fem innsatsområder som vi vet betyr mye for eldre, pårørende og ansatte: mat og måltider, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Jeg håper dere utarbeider en god plan for deres kommune for hvordan dere skal sikre eldre en verdig alderdom. Det handler om å leve hele livet, ikke bare overleve.

Det skal lønne seg å jobbe med Leve hele livet. De kommunene som deltar i nettverk, vedtar hvordan reformen skal følges opp lokalt og integrerer dette i sine kommunale planer vil fra 2021 bli prioritert i eksisterende og eventuelle nye øremerkede ordninger. For å stimulere til aktivitet allerede i 2020 foreslår vi et nytt tilskudd for utvikling av gode modeller for å bedre

kvalitet, kompetanse og kontinuitet i omsorgstjenestene, i tråd med områdene i Leve hele livet.

Planlegging for gode sykehjem og omsorgsboliger og lokale kjøkkenløsninger

Som en del av arbeidet med Leve hele livet, vil jeg oppfordre dere til å planlegge for fremtidig behov for heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger og gode, lokale kjøkkenløsninger.

Det tar om lag 4-5 år ferdigstille et nytt bygg. For å møte den fremtidige behovsveksten, er det derfor helt nødvendig å starte planlegging og utbygging av heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger nå.

Vi har styrket investeringsordningen til heldøgns omsorgsplasser betydelig slik at staten dekker opp mot 70 prosent av investeringen. I statsbudsjettet for 2020 foreslår vi å gi tilsagn om tilskudd til 2000 flere og bedre heldøgns omsorgsplasser. Dette utgjør en tilsagnsramme på om lag 3,6 mrd. kroner. Flere sykehjemsplasser og heldøgns omsorgsplasser en av våre viktigste, felles oppgaver.

I høst etablerer vi også et investeringstilskudd til lokale kjøkkenløsninger med eget produksjonskjøkken. Vi vil foreslå til sammen 400 mill. kroner til denne ordningen de neste 4 årene. Vi vet at en tredjedel av eldre som bor på sykehjem er underernærte eller står i fare for å bli det. Jeg håper dere satser på mat og måltider, og styrker ernæringsarbeidet for både sykehjemsbeboere og hjemmeboende eldre som er avhengig av assistanse.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Brukerstyrt personlig assistanse er en alternativ måte å organisere tjenestene praktisk og personlig bistand (personlig assistanse) på for personer med nedsatt funksjonsevne og stort behov for bistand i dagliglivet, både i og utenfor hjemmet. Tjenesten organiseres slik at brukeren er arbeidsleder for assistenten og påtar seg ansvar for organisering og innhold ut fra egne behov.

Stortinget rettighetsfestet denne ordningen i 2015. Målet var å sikre mennesker med stort tjenestebehov større mulighet til å ta ansvar for eget liv. Status i dag er at mange som klager til fylkesmannen om tildeling av BPA får medhold i sine klager. Jeg vil derfor oppfordre dere til å se nærmere på tildelingspraksis i egen kommune og følge med på de vurderingene fylkesmannen gjør. I rundskriv I-9/2015 får dere en utfyllende veiledning om regelverket. Dette kan bidra til at vi får en mer likeartet praksis på tvers av kommuner. Dere er valgt som ombudsmenn for deres innbyggere, og gode møter med det offentlige systemet bidrar til å bygge tillit til at man får den hjelpen man har krav på, når man trenger den.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på at regjeringen nå har nedsatt et eget Utvalg som skal se nærmere på BPA-ordningen og hvordan vi kan få den til å bli en enda mer treffsikker ordning.

Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Fra 1. januar 2020 har alle kommuner plikt til å tilby hjemmeboende personer med demens et dagaktivitetstilbud. Samtidig legges det øremerkede tilskuddet til dagtilbud inn i kommunenes frie inntekter. Jeg oppfordrer alle kommuner til å utnytte handlingsrommet de har til å utvikle

tilbud tilpasset lokale forhold og behov, og samarbeide med frivillige, interesseorganisasjoner eller lokale aktører om utvikling av gode og varierte tilbud, eks Inn på tunet tilbud.

Eldreombud og aldersvennlig Norge

Regjeringen vil styrke eldres stemme i samfunnet. Vi vil derfor etablere et eget eldreombud som skal ivareta eldres rettigheter, interesser og behov på alle samfunnsområder.

Med nasjonalt program for et aldersvennlig Norge, som inngår i Leve hele livet, vil regjeringen bidra til å utvikle mer aldersvennlige løsninger sammen med eldre selv, kommuner, næringsliv, frivillighet, forskning mv.

Vi har nedsatt Rådet for et aldersvennlig Norge, hvor sentrale organisasjoner er representert og vil bidra til å gi retning og forankre arbeidet i de ulike sektorene. Som del av arbeidet har KS startet et nasjonalt nettverk for aldersvennlige kommuner som jeg vil oppfordre kommunene til å være med i. Arbeidet skal bygge på medvirkning fra eldre selv og også engasjere de lokale eldrådene. Se nettsiden aldersvennlig.no. Å legge bedre til rette for aktive og selvstendige eldre er til gagn for alle, og at et aldersvennlig samfunn bør engasjere alle generasjoner.

Jeg ønsker dere lykke til i den kommende fireårsperioden!

Med hilsen

Sylvi Listhaug